

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญต่อคนไทยทั้งชาติ เพราะทำให้ทราบด้านพัฒนาการและเหตุการณ์จากหลักฐานที่หลงเหลือและได้ทิ้งร่องรอยเอาไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา ได้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ หรือการกอบกู้ชาติบ้านเมืองจนมาเป็นไทยทุกวันนี้ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์เป็นเหตุการณ์สำคัญที่มีผลต่อผู้คนจำนวนมาก เป็นอดีตของสังคมที่ควรเรียนรู้ การเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ช่วยฝึกฝนให้คิดอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานความรู้ที่กว้างขวาง อีกทั้งยังทำให้มีความเข้าใจมนุษย์ซึ่งมีความหลากหลายทั้งทางด้านความคิด เชื้อชาติและวัฒนธรรม (พลับพลึง คงชนะ, จิตติมา วันสุพงศ์ และ ประชญา ปานเกตุ, 2550 : 18) นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาเรื่องราวและพฤติกรรมของมนุษย์ในอดีต ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาและยุคสมัยต่าง ๆ กัน ประวัติศาสตร์ให้ความสำคัญกับช่วงเวลา เนื่องจากประวัติศาสตร์มีแนวคิดสำคัญว่า เวลาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมมีความเปลี่ยนแปลง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งย่อมมีความแตกต่างกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอีกช่วงเวลาหนึ่ง เหตุการณ์ที่เกิดก่อนย่อมเป็นเหตุ และจะมีผลต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลัง ประวัติศาสตร์เป็นอดีตที่สามารถเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับปัจจุบันและอนาคต (ทวิศักดิ์ ล้อมลิ้ม และประทุม กุมาร, 2547 : 2)

การศึกษาประวัติศาสตร์ไทยเป็นการสรุปประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทยทั้งหมด เพื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตลอดจนเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจว่าก่อนที่จะมาเป็นประเทศไทยอย่าง ณ วันนี้ได้ฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ นานัปการ ทั้งนี้เพื่อรักษาประเทศให้มีความมั่นคงและดำรงอยู่ได้ตลอดไป (ณรงค์ พวงพิศ และคนอื่น ๆ, 2546 : 124)

การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยมีมานานแล้ว แม้ที่ผ่านมากฎนำไปสอดแทรกร่วมกับวิชาอื่น ๆ แต่เนื้อหายังอยู่ครบถ้วน (ธรรมรัช กิจฉลอง, 2551) ซึ่งสาระประวัติศาสตร์ถือเป็นอีกหนึ่งรายวิชาสำคัญ ที่ครูในแต่ละช่วงชั้นต้องสอนให้กับนักเรียน เนื่องจากมีสาระที่ช่วยให้เข้าใจรากเหง้าของตนเอง เพื่อมองสังคมได้อย่างรอบด้าน แต่เท่าที่ผ่านมาปัญหาหลักในการเรียนการสอนในรายวิชานี้คือครูจำเป็นต้องใช้เทคนิคหลายอย่างที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ เพราะการรับรู้ส่วนใหญ่ต่อประวัติศาสตร์นั้นคือเรื่องเก่า ๆ ที่น่าเบื่อหน่าย ไม่น่าเรียน ครูจำเป็นต้องวางแผนการเรียนการสอนให้ดีจึงจะบรรลุผล และเมื่อกล่าวถึงสาระ “ประวัติศาสตร์” ผู้คนส่วนใหญ่มักเข้าใจกันว่าเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับอดีตของสถานที่ วิถีกรรมของบุคคล ตลอดจนนิยายปรัมปราต่าง ๆ หลายคนที่เคยเรียนวิชา

ประวัติศาสตร์ต่างรับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของวิชาว่าต้องจดจำชื่อวีรบุรุษของชาติ เหตุการณ์สำคัญและ วันเดือนปีที่ปรากฏต่าง ๆ วิชานี้จึงไม่มีประโยชน์มากนักในเชิงสร้างสรรค์ หากมุ่งให้เกิดความรักใน ท้องถิ่น ภูมิใจในชาติบ้านเมืองเป็นสำคัญ ทศนคติต่อประวัติศาสตร์ในเชิงดังกล่าวย่อมทำให้ผู้เรียนและ ผู้สอนไม่ให้คุณค่าต่อรายวิชานี้มากนัก ครูหลายคนมักปฏิเสธที่จะสอนหรือไม่ก็สอนอย่างจำใจ เท่าที่ผ่าน มาการที่ประวัติศาสตร์ถูกลดบทบาทนั้นอาจเป็นผลมาจากการมุ่งพัฒนาคนและสังคมในเชิงวัตถุของ ภาครัฐจนละเลยรากเหง้าของตนเอง พร้อม ๆ กับการที่องค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์เองยังขาดการ พัฒนาไปมากกว่าที่เป็นอยู่ ในขณะที่ครูผู้สอนเองก็ขาดความรู้ที่แท้จริง และยังคงมุ่งนำเสนอสาระ ตามแนวทางเดิมที่ตนรับรู้มา วิฤทธิการณ์ดังกล่าวนี้ว่าบั่นทอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่น้อย เพราะผล ที่ตามมาก็คือเกิดความถดถอยของวิชาลงไปทุกขณะ และอาจล่มสลายถ้ายิ่งละเลยกันต่อไป (อดิศร คักดีสูง, 2551 : 24-25)

จากการศึกษางานวิจัยพบว่านักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ค่อนข้างต่ำ จะเห็น ได้จากการไม่สนใจเรียนและไม่เห็นความสำคัญในวิชาประวัติศาสตร์ สาเหตุเพราะครูมักเน้นเนื้อหา เป็นหลัก ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้น้อย ผู้เรียนไม่มีโอกาส เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน (ฉวีวรรณ สุวรรณอาภา, 2551) สอดคล้องกับบทความ ของสายพิน แก้วงามประเสริฐ (2553) กล่าวว่าวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่น่าเบื่อ เรียนไปก็ไม่ได้ นำไปใช้ประกอบอาชีพ ต้องจดจำมากมาย ครูสอนไม่มีหลักจิตวิทยาที่จะเข้าใจเด็ก ทำให้ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล ไชยเทพ และอัศวิน ทัดศรี (2545) พบว่าการ เรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และสื่อไม่มีความหลากหลาย โดยเฉพาะสื่อประเภทให้ศึกษาด้วย ตนเองยังไม่เพียงพอ นักเรียนศึกษาเนื้อหาเฉพาะในห้องเรียน ซึ่งไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจ เนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ที่มีมาก เป็นเหตุและให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

วิชาประวัติศาสตร์ถือได้ว่ามีคุณค่าและมีความสำคัญในฐานะเป็นพื้นฐานความรู้ในศาสตร์ ต่าง ๆ อีกทั้งสาระของวิชายังสอนให้รู้จักคิด ผิภนทักษะตามเป้าหมายของวิชาที่ว่าเรียนรู้อดีตเข้าใจ ปัจจุบันมองแนวโน้มในอนาคต นอกจากนี้ยังช่วยให้เข้าใจคน เข้าใจสังคมได้อย่างถ่องแท้ ซึ่งองค์ประกอบ สำคัญของการเรียนประวัติศาสตร์ในทุกช่วงชั้นนับว่ามีสิ่งคล้ายคลึงกัน อันประกอบด้วยหลักสูตร วิธี การสอน สื่อการสอน วิธีการประเมิน โดยมีครูเป็นศูนย์กลางของระบบ ในบรรดาองค์ประกอบเหล่านี้ ครูถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุดเพราะหากครูไม่มีคุณภาพไม่มีความรู้หรือไม่เข้าใจเจตนารมณ์ของหลักสูตร และของสาระประวัติศาสตร์แล้ว ความมุ่งหวังให้เด็กเรียนรู้อดีตเพื่อเข้าใจสังคมอย่างถ่องแท้ย่อมไม่ บรรลุผลพร้อม ๆ กับส่งผลกระทบต่อปรัชญาการศึกษาแบบใหม่ที่มุ่งให้เด็กคิดเป็นตามไปด้วย ครูที่สอน สาระประวัติศาสตร์ในอุดมคติย่อมต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือมีพื้นฐานความรู้ที่ดีและมีความสามารถ ในการประยุกต์ มีเทคนิคการนำเสนอที่น่าสนใจพร้อม ๆ กับมีความเข้าใจในวัยของเด็กที่อยู่ในช่วงจุดไฟ

ใฝ่รู้ ด้วยคุณสมบัติดังกล่าวก็จะเป็นจุดหมายสำคัญที่ทำให้ครูขับเคลื่อนไปสู่หลักชัยได้อย่างสง่างาม (อดิสร ศักดิ์สูง, 2551 : 24-25, 41-42)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 ได้ระบุว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 13)

ยุคปัจจุบันเป็นยุคที่ต้องใช้รูปแบบการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงกับความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมที่สถานศึกษาตั้งอยู่ สถานศึกษาไม่อาจลอยออกมาจากสังคมได้อีกต่อไป ดังนั้นแนวโน้มเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษายุคใหม่จึงมีลักษณะการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการอย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ ในการที่จะควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม สถานศึกษาเป็นรากฐานการสร้างชุมชนเข้มแข็งโดยการจัดการเรียนการสอนในสิ่งที่ปัญหา ความต้องการของชุมชน ส่งผ่านองค์ความรู้ ระบบคิด ระบบคุณค่า ตลอดจนค่านิยมจากเด็กไปยังผู้ปกครอง และนำภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนเข้ามาสู่การจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กสืบทอดและดำรงรักษาภูมิปัญญานั้นไว้ให้เข้มแข็งยั่งยืน การสร้างเครือข่ายมาช่วยสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนตำบล หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่จะมาช่วยสถานศึกษา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องของงบประมาณแต่เพียงอย่างเดียว ยังมีอีกหลายสิ่งหลายอย่างที่มีคุณค่าต่อการจัดการศึกษาอยู่ในชุมชน ซึ่งต้องใช้ระบบการดำเนินการแบบขนานชนะ ที่ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ร่วมกัน (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2552 : 3-4)

สำหรับภาคใต้จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญจังหวัดหนึ่ง เป็นศูนย์กลางความเจริญด้านต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีความเหมาะสมของพื้นที่ ที่เป็นที่ตั้งและความเจริญรุ่งเรืองของจังหวัดสงขลาในปัจจุบันมีความเกี่ยวเนื่องจากอดีต (ศรีสมร ศรีเบญจกลางกูร, 2544 : 1) จากหัวเมืองสงขลาในอดีตหรือจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน เป็นดินแดนที่มีอดีตเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองที่น่าสนใจมาก ปัจจุบันมีฐานะเป็นจังหวัดที่ใหญ่จังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศ เป็นจังหวัดที่ทำรายได้เป็นผลประโยชน์แผ่นดินสูงที่สุดทางภาคใต้ ประวัติความเป็นมา และการพัฒนาตัวเองของเมืองสงขลาในอดีตที่ส่งผลต่อปัจจุบัน จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและสมควรจะได้รับการศึกษาวิเคราะห์กันอย่างจริงจัง (สงบ ส่งเมือง, 2523) เป็นเมืองท่าและเมืองชายทะเลที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้มาแต่สมัยโบราณ มีโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมาย อีกทั้งมีขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษาและการละเล่นพื้นเมืองที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษตกทอดให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษามากมาย สงขลามีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งที่เป็นชายทะเล น้ำตก ทะเลสาบและมีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ (สุทธิชัย ปทุมล่องทอง, 2549 : 225)

นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความแตกต่างระหว่างบุคคลเนื่องจากเป็นช่วงชั้นที่มีนักเรียนต่างโรงเรียนเข้ามาศึกษาต่อ จึงทำให้ขาดความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งโรงเรียนส่งเสริมพัฒนาการก็เป็นโรงเรียนที่ประสบปัญหานักเรียนขาดความร่วมมือในการทำงานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาประวัติศาสตร์ไทย รายวิชาสงขลาต่ำ ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้จำเป็นต้องอาศัยตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ช่วยกระตุ้นความต้องการของผู้เรียน และเป็นตัวการสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในกระบวนการเรียนการสอนจะนำเอาวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการเป็นเทคนิคที่ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติที่ดีต่อประวัติศาสตร์ไทยได้

การเรียนแบบร่วมมือ เป็นเทคนิคการสอนวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านความรู้และทางด้านจิตใจ ช่วยให้เห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเพื่อน ๆ เคารพความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน ตลอดจนรู้จักช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อน ๆ การเรียนแบบร่วมมือมีผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมียุทธวิธีในการเรียนที่ดี มีความทรงจำดีขึ้น มีแรงจูงใจมากขึ้น มีทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น ชอบเรียนวิชาต่าง ๆ มากขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อครู มีความรู้สึกที่ดีต่อเพื่อนนักเรียนด้วยกันมากขึ้น อีกทั้งมีความรู้สึกที่ดีและมีความภาคภูมิใจในตนเอง (อารี สันหนวี, 2543 : 33-37) ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของแสงเวียง ผ่องสามสวน (2546) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้อีกสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและนักเรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ทักษะการทำงานกลุ่มย่อย มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของประมวล กานต์รังสรรค์ (2552) พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือเพื่อสร้างองค์ความรู้ในรูปแบบการสร้างแผนที่ความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย และนักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักการเรียนแบบร่วมมือเพื่อสร้างองค์ความรู้ในรูปแบบการสร้างแผนที่ความคิดมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มดีขึ้นและจากการศึกษาวิจัยของเสถียร วงษ์ศรีแก้ว (2553) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกับนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับ เก่ง ปานกลางและอ่อน โดยพัฒนาากลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ในการวัดผลการเรียนรู้ใช้แบบทดสอบ 3 ด้าน มีด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ผลการศึกษานักเรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 นอกจากนี้การศึกษางานวิจัยของกัลยา นามสงวน (2553) พบว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือเรื่องวิวัฒนาการการเมืองการปกครองของไทยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ และมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มดีขึ้น

ดังนั้นการจัดการเรียนแบบร่วมมือน่าจะพัฒนาผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ไทย ได้ทั้งนี้ผู้เรียนควรจะมีทักษะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยการทำโครงการควบคู่ไปด้วย

การเรียนแบบโครงการ เป็นการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละคนให้ได้รับการพัฒนา เต็มขีดความสามารถที่มีอยู่อย่างแท้จริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ นำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยใช้โครงการเป็นศูนย์กลาง คือผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมโครงการร่วมกันกับเพื่อน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์ของโครงการ ทำให้สมาชิกต้องช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรมเพื่อให้ได้ผลตามต้องการ ฝึกการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม เน้นกระบวนการคิด ตัดสินใจ วางแผนการทำงานด้วยวิธีการปฏิบัติจริงเพื่อเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา อันนำไปสู่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แสวงหาข้อมูล ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของสุพรรณิ เจริญผล (2553) พบว่าจากการใช้วิธีเรียนแบบโครงการ เรื่องหน้าที่พลเมืองและวัฒนธรรมไทย โดยกำหนดเป็นขั้นตอนส่งเสริมทักษะ ความสามารถในการแก้ปัญหา วัดผลก่อนเรียน ปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม เรียนตามความสนใจ นำเสนองานอย่างมีอิสระ ผลจากการทดสอบหลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการเรียน มีความพึงพอใจต่อการเรียนสูง การเรียนแบบโครงการได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบันเนื่องจาก ผลการวิจัยต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และจำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม แต่ประวัติศาสตร์ไทยยังเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาแม้เป็นเรื่องราวที่ผ่านพ้นมาแล้ว เพื่อให้เยาวชนได้ทราบความเป็นมาและเกิดความภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตนที่เป็นไทยมาจนถึงทุกวันนี้

การเรียนรู้โดยใช้โครงการจึงเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมโครงการร่วมกัน เป็นการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เน้นการปฏิบัติจริง ฝึกการเรียนรู้ด้วยการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น รู้จักบูรณาการความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่แต่ละคนมี ช่วยกันทำกิจกรรมโครงการให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ในที่สุด (วรภรณ์ ตระกูลสฤณี, 2551 : 4-5)

ดังนั้นในการเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการวิชาประวัติศาสตร์รายวิชาสงขลาจึงเป็นการทำโครงการที่สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือกันทำงาน เกิดการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่ม เรียนรู้ตามความสนใจ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือกันโดยอาศัยการทำโครงการร่วมด้วยเพราะมีความเหมาะสมกับประเด็นที่ศึกษาซึ่งเป็นเรื่องเมืองสงขลา โดยนักเรียนต้องศึกษาค้นคว้าให้เข้าใจความเป็นมาในท้องถิ่นของตน ใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการ ศึกษาเอกสารที่ได้ตามความสนใจทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อจังหวัดสงขลาหรือต่อวิชาประวัติศาสตร์ดีขึ้นได้

การใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อจังหวัดสงขลา น่าจะช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

แก้ปัญหาการขาดความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมกลุ่มและความตระหนักในความสำเร็จของประวัติศาสตร์ได้อีกทั้งการเรียนแบบโครงการก็เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิด ตัดสินใจ มีประสบการณ์จากการปฏิบัติ สัมพันธ์กับบุคคล วัสดุสิ่งของและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเฉพาะท้องถิ่นที่นักเรียนอยู่ นั่นก็คือเมืองสงขลา โดยการทำโครงการเรียนรู้นอกสถานที่ตามความสนใจร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยจึงสนใจนำการเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการ ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนส่องแสงพัฒนิกการอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา รายวิชาสงขลา 1 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาเจตคติที่มีต่อจังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อจังหวัดสงขลา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการ

สมมุติฐาน

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1 ที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. เจตคติต่อจังหวัดสงขลาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียน
ส่องแสงพัฒนชยการ อำเภอกหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 4 ห้องเรียน จำนวน 141 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ของโรงเรียนส่องแสงพัฒนชยการ
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน กลุ่มตัวอย่าง 43 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงงาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1 และเจตคติต่อจังหวัด
สงขลา

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเนื้อหาวิชาสงขลา 1 อยู่ในโครงสร้างของวิชาสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นวิชาเพิ่มเติม ประกอบไปด้วยเรื่องต่อไปนี้

3.1 สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา

3.2 ลักษณะสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา

3.3 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา

4. ระยะเวลาในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ใช้เวลา 18 สัปดาห์ สัปดาห์ละ
1 คาบ รวมทดลอง 18 คาบ คาบละ 50 นาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การวิจัยและพัฒนา มีกรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจน จึงได้กำหนดความหมายของศัพท์
ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการเรียนเนื้อหาในรายวิชาสงขลา 1 ที่ให้นักเรียนทำงาน
ร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ซึ่งสมาชิกมีความรับผิดชอบ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มี
จุดมุ่งหมาย มีปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำงานอย่างเต็มความสามารถ โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ
ในแต่ละคาบ ได้แก่ เทคนิคกลุ่มปริศนาความคิด (JIGSAW) เทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) เทคนิค
กลุ่มสืบค้น (GI) เทคนิคกลุ่มเรียนร่วมกันคิด (NHT) และเทคนิคกลุ่มร่วมมือ (CO-OP CO-OP) ในการ
ทำโครงงานสงขลาหลังจากที่ได้รับการเรียนรู้รูปแบบการทำโครงงานไปแล้ว โดยการเรียนแบบร่วมมือ
มี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียม แบ่งกลุ่ม แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิก
ในกลุ่ม แจ้างจุดประสงค์และการทำงานกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอน นำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้กลุ่มย่อย โดยแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการทำกิจกรรม ได้แก่แบบ JIGSAW, STAD, GI, NHT, CO-OP CO-OP ให้เหมาะสมแล้วแต่เรื่องที่เรียน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่องจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงานและอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

การเรียนแบบร่วมมือในงานวิจัยนี้ใช้เทคนิคดังนี้

1.1 เทคนิคกลุ่มปริศนาความคิด (JIGSAW) หมายถึง การส่งเสริมความร่วมมือและการถ่ายทอดความรู้ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม ในรายวิชาสงขลาซึ่งมีเนื้อหามาก โดยผู้วิจัยนำมาใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สมาชิกในกลุ่มมี 4-5 คน มีความรู้ต่างกัน โดยแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่นในหัวข้อที่ต่างกันแล้วทุกคนกลับมากลุ่มตน สอนเพื่อนในสิ่งที่ไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นมา ครูประเมินผลเป็นรายบุคคลแล้วรวมเป็นคะแนนกลุ่ม มีขั้นตอนกิจกรรม 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ครูแบ่งเนื้อหาที่เรียนเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 จัดกลุ่มผู้เรียนโดยให้มีความสามารถคล้ายกัน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาหัวข้อที่ต่างกัน

ขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงานและศึกษาร่วมกันในหัวข้อดังกล่าว เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ”

ขั้นตอนที่ 4 สมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มเดิมของตนผลัดกันอธิบายเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟังจนครบทุกหัวข้อ

ขั้นตอนที่ 5 ครูทดสอบเนื้อหาที่ศึกษาแล้วให้คะแนนรายบุคคล

1.2 เทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) หมายถึง ใช้การทดสอบรายบุคคลแทนการแข่งขัน มีจุดประสงค์ให้ศึกษาประเด็นที่มีคำตอบถูกต้องชัดเจน สมาชิกในกลุ่ม 4-5 คน ประกอบด้วยผู้เรียนลดความสามารถผู้วิจัยกำหนดบทเรียนและการทำงานของกลุ่มแล้วทำการสอนบทเรียนให้ทั้งชั้นจากนั้นให้กลุ่มทำงานตามที่กำหนด โดยเด็กเก่งช่วยเหลือและตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนส่ง ต่างคน

ต่างทำข้อสอบ แล้วเอาคะแนนของทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ผู้วิจัยจัดลำดับคะแนนของทุกกลุ่มปิดประกาศให้ทุกคนทราบ มีขั้นตอนกิจกรรม 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ โดยอาจนำเสนอด้วยสื่อที่น่าสนใจ ใช้การสอนโดยตรงหรือตั้งประเด็นให้ผู้เรียนอภิปราย

ขั้นตอนที่ 2 จัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน ให้สมาชิกมีความสามารถละกันมีทั้งความสามารถสูง ปานกลางและต่ำ

ขั้นตอนที่ 3 แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาทบทวนเนื้อหาที่ครูนำเสนอจนเข้าใจ

ขั้นตอนที่ 4 ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบคำตอบของผู้เรียน นำคะแนนของสมาชิกกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 6 กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุดจะได้รับคำชมเชยโดยอาจติดประกาศไว้ที่บอร์ดของห้องเรียน

1.3 เทคนิคกลุ่มสืบค้น (GI) หมายถึง การจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อเตรียมการทำโครงการกลุ่ม ก่อนใช้เทคนิคนี้ผู้วิจัยฝึกทักษะการสื่อสารและทักษะทางสังคมให้แก่ผู้เรียนก่อนมีการสืบค้นความรู้ หรือแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบในประเด็นหรือหัวข้อที่สนใจ สมาชิกในกลุ่มมี 4 คน แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อเรื่องค้นคว้าเกี่ยวกับสงขลาเพื่อทำโครงการ สมาชิกในกลุ่มแบ่งงานกันทั้งกลุ่ม เสนอผลงานหน้าชั้น ให้รางวัลหรือคะแนนให้เป็นกลุ่ม ขั้นตอนการเรียนประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย ทบทวนเนื้อหาหรือประเด็นที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ละความสามารถกลุ่มละ 2-4 คน

ขั้นตอนที่ 3 แบ่งเรื่องที่จะศึกษาเป็นหัวข้อย่อย แต่ละหัวข้อจะเป็นใบงานที่ 1-2

ขั้นตอนที่ 4 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเลือกทำหนึ่งหัวข้อ (ใบงานเพียงใบเดียว) โดยให้ผู้เรียนอ่านในกลุ่มเลือกข้อย่อยที่ศึกษาหรืออาจให้ผู้เรียนในกลุ่มแบ่งกันหาคำตอบตามใบงานแล้วนำคำตอบทั้งหมดมารวมกันเป็นคำตอบที่สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเรื่องจากใบงานที่ศึกษาจนเป็นที่เข้าใจของทุกคนในกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 6 ให้แต่ละกลุ่มรายงานผลการศึกษาโดยเริ่มจากกลุ่มที่ทำใบงานที่ 1 จนถึงใบงานสุดท้ายแล้วชมเชยกลุ่มที่ทำงานได้ถูกต้องที่สุด

1.4 เทคนิคกลุ่มเรียนร่วมกันคิด (NHT) หมายถึง กิจกรรมการทบทวนหรือตรวจสอบความเข้าใจ มีการเตรียมประเด็นปัญหาที่จะให้ผู้เรียนศึกษา สมาชิกในกลุ่มมี 4 คน ประกอบด้วยผู้เรียนความสามารถ แต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว ครูถามคำถาม มอบหมายงานให้ทำ ผู้เรียนอภิปรายในกลุ่มย่อยจนมั่นใจว่าสมาชิกเข้าใจคำตอบทุกคน ครูถามคำถามในประเด็นที่กำหนดโดยเรียก

หมายเลขประจำตัว ผู้เรียนคนหนึ่งในกลุ่มตอบ ให้คำชมกลุ่มที่สมาชิกสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องมากที่สุด ผู้เรียนทุกคนตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบที่ตนและกลุ่มร่วมกันศึกษา ชักถาม ทำความเข้าใจคำตอบจนกระจ่างชัดเจน ขั้นตอนการเรียนมี 6 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 เตรียมประเด็นปัญหา ข้อคำถามที่จะให้ผู้เรียนศึกษา
- ขั้นตอนที่ 2 แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วยผู้เรียนเก่งหนึ่งคน เรียนปานกลางสองคน ผู้ที่เรียนอ่อนหนึ่งคน แต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว
- ขั้นตอนที่ 3 ถามคำถาม มอบหมายงานให้ทำ
- ขั้นตอนที่ 4 ให้ผู้เรียนอภิปรายในกลุ่มย่อยจนมั่นใจว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจคำตอบ
- ขั้นตอนที่ 5 ครูถามคำถามในประเด็นที่กำหนดโดยเรียกหมายเลขประจำตัวผู้เรียนคนใดคนหนึ่งในกลุ่มตอบ
- ขั้นตอนที่ 6 ให้คำชมเชยกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องมากที่สุด ผู้เรียนทุกคนตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบที่ตนและกลุ่มร่วมกันศึกษา ชักถาม ทำความเข้าใจคำตอบจนกระจ่างชัดเจน

1.5 เทคนิคกลุ่มร่วมมือ (CO-OP CO-OP) หมายถึง เน้นการร่วมกันทำงาน โดยสมาชิกของกลุ่มที่มีความสามารถและความถนัดต่างกัน ได้แสดงบทบาทหน้าที่ที่ตนถนัดเต็มที่ ผู้เรียนเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน มีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นวิธีการสอนในรายวิชาสงขลา ใช้สอนในสัปดาห์ ที่ 7-8 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสงขลา มีขั้นตอนกิจกรรม 8 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 กำหนดขอบข่ายประเด็นหรือเนื้อหาตามจุดประสงค์ให้ผู้เรียนได้ศึกษา
- ขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายเพื่อกำหนดหัวข้อที่จะศึกษา
- ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกลุ่มย่อย โดยให้สมาชิกมีความสามารถต่างกัน
- ขั้นตอนที่ 4 แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่จะศึกษา
- ขั้นตอนที่ 5 สมาชิกในแต่ละกลุ่มช่วยกันกำหนดหัวข้อย่อยแล้วแบ่งหน้าที่รับผิดชอบโดยให้สมาชิกแต่ละคนเลือกศึกษาหัวข้อย่อยคนละหนึ่งหัวข้อ
- ขั้นตอนที่ 6 สมาชิกนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม มีการอ่านทบทวนและปรับแต่งภาษาให้ผลงานกลุ่มที่ทำร่วมกันมีความสละสลวยต่อเนื่อง เตรียมผู้ที่จะนำเสนอผลงานกลุ่ม
- ขั้นตอนที่ 7 นำผลงานกลุ่มเสนอต่อชั้นเรียน
- ขั้นตอนที่ 8 ทุกกลุ่มช่วยกันประเมินผลโดยประเมินกระบวนการทำงานกลุ่มและผลงานกลุ่ม

2. การเรียนแบบโครงการ หมายถึง การทำโครงการสงขลาใช้การรวมกลุ่มร่วมมือโดยเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน ผู้เรียนได้ลงพื้นที่จริงในจังหวัดสงขลาโดยใช้ความสามารถและทักษะหลายด้านศึกษาข้อมูล แสวงหาความรู้และสรุปสิ่งที่ค้นพบด้วยตนเอง หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้รูปแบบการทำโครงการจากครูแล้ว นักเรียนได้รับมอบหมายให้ไปทำโครงการสงขลาเป็นกลุ่มร่วมมือนอกเวลาเรียนและนอกสถานที่ ศึกษาเรื่องที่สนใจเกี่ยวกับเมืองสงขลาแล้วทำโครงการเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ชิ้นงานประกอบด้วยตัวรายงาน บอร์ดจัดแสดงและผลิตภัณฑ์หรือผลการศึกษา ส่วนในเวลาเรียนเรียนเนื้อหาสงขลาโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือแต่ละเทคนิค ในระหว่างที่เรียนเนื้อหาครูคอยกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกสถานที่ ซึ่งโครงการนี้เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติใช้กระบวนการแสวงหาความรู้หรือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการหลากหลายโดยการศึกษาค้นคว้าทดลองตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องการศึกษาเรียนรู้ ทดลอง สรุปผลด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ด้วยประสบการณ์และการปฏิบัติจริง พอเรียนเนื้อหาหมัดนักเรียนนำโครงการสงขลาที่ครูมอบหมายให้ไปทำนอกเวลามานำเสนอร่วมกันในชั้นเรียน โดยเพื่อนในห้องร่วมกันประเมินด้วย และครูคอยให้คำแนะนำประกอบการอธิบายเพิ่มเติม ครูให้คะแนนตามเกณฑ์ประเมินโครงการและการทำงานร่วมกัน คัดเลือกผลงานที่ได้คะแนนอันดับ 1-3 จัดแสดงในงานวันวิชาการของโรงเรียนส่องแสงพณิชยการ อีกทั้งให้รางวัลและเกียรติบัตร

3. การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการ หมายถึง การทำโครงการสงขลาเป็นกลุ่มร่วมมือหลังจากนักเรียนรับความรู้เกี่ยวกับโครงการและได้รับมอบหมายให้ทำโครงการสงขลาเป็นกลุ่มไปแล้ว โดยเลือกทำโครงการประเภทใดก็ได้ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดสงขลาซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มได้เสนอชื่อเรื่องและโครงร่างโครงการก่อนไปแสวงหาความรู้ยังสถานที่จริงในจังหวัดสงขลาโดยร่วมกันทำโครงการสงขลานอกเวลาเรียน ส่วนในเวลาเรียนให้เรียนเนื้อหาเกี่ยวกับสงขลาในรายวิชาสงขลา 1 ซึ่งเป็นวิชาเพิ่มเติม โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิคต่าง ๆ ตามขั้นตอนการเรียนดังต่อไปนี้

3.1 ปฐมนิเทศเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการ

3.2 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประเมินเจตคติต่อจังหวัดสงขลา ก่อนเรียน

3.3 เรียนรู้การเรียนแบบโครงการ

3.4 ใช้การเรียนแบบร่วมมือเรียนเนื้อหาเทคนิคกลุ่มปริศนาความคิด (JIGSAW) เทคนิค

กลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) เทคนิคกลุ่มสืบค้น (GI) เทคนิคกลุ่มเรียนร่วมกันคิด (NHT) และเทคนิคกลุ่มร่วมมือ (CO-OP CO-OP) โดยการเรียนแบบร่วมมือมี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่เทคนิคกลุ่มปริศนาความคิด (JIGSAW) เทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) เทคนิคกลุ่มสืบค้น (GI) เทคนิคกลุ่มเรียนร่วมกันคิด (NHT) และเทคนิคกลุ่มร่วมมือ (CO-OP CO-OP) โดยแต่ละเทคนิคมีขั้นตอนแตกต่างกันออกไป

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปทบทวน

3.5 นำเสนอโครงการเพื่อประเมินผล

3.6 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประเมินเจตคติต่อจังหวัดสงขลาหลังเรียน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลมาจากความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งจากการสอน โดยวัดได้จากแบบทดสอบและการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จในด้านการทำโครงการประกอบ โดยคะแนนที่ได้จากการทดสอบรายวิชาสงขลา 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งวัดความสามารถด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า จำนวน 50 ข้อ แล้วเลือกข้อที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 30 ข้อ มาให้นักเรียนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

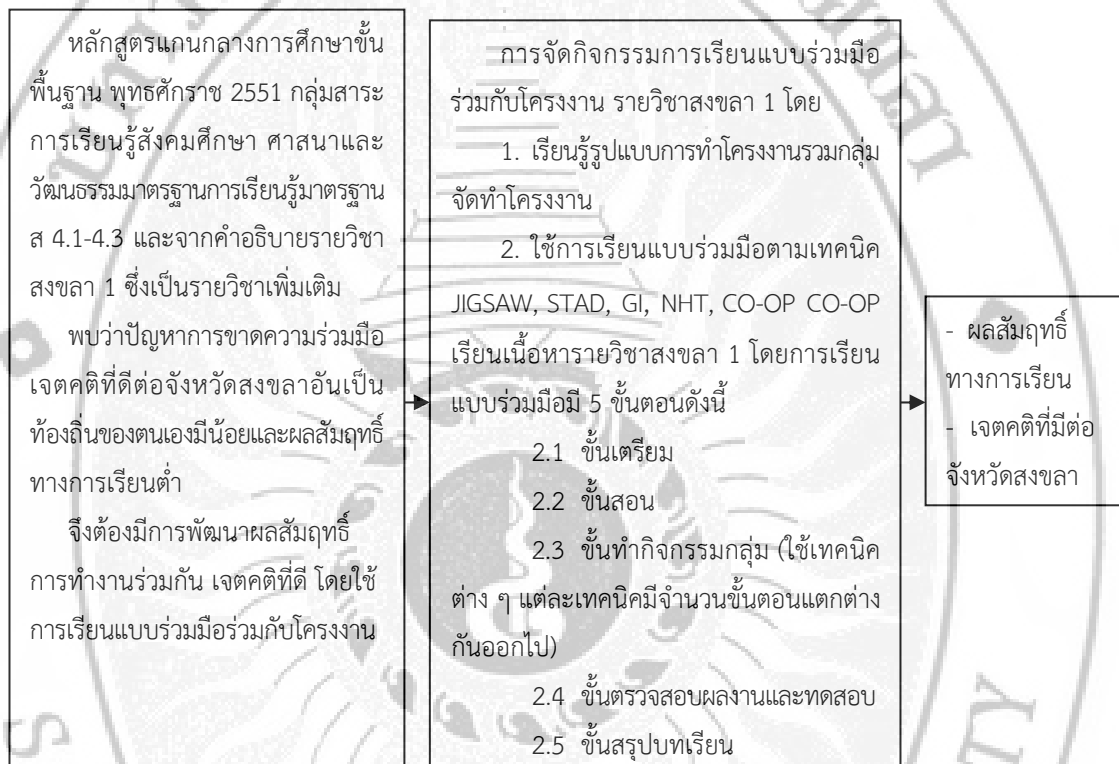
5. เจตคติต่อจังหวัดสงขลา หมายถึง ความรู้สึกหรือความเชื่อของบุคคลที่เกิดจากผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาสงขลา 1 ซึ่งส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีต่อจังหวัดสงขลาอันเป็นท้องถิ่นของนักเรียน โดยความสามารถในการเรียนรู้ทางเจตคติอันประกอบด้วยลักษณะทั้ง 3 ด้าน คือทางความรู้ (ด้านความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับสงขลา) ทางอารมณ์ (ด้านความรู้สึกชอบหรือพอใจ) และทางพฤติกรรม (ด้านความพร้อมที่จะกระทำ) โดยใช้แบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสงขลาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน สร้างข้อคำถามโดยให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 35 ข้อ เลือกข้อที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 ข้อ เพื่อทราบความคิดเห็นตามความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1 ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการสูงขึ้น
2. ครูผู้สอนมีแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ ลักษณะสภาพแวดล้อมทางประชากร เศรษฐกิจกิจ สังคม วัฒนธรรมและประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับโครงการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสงขลา 1 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงการงาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถแสดงแผนภูมิกรอบแนวคิดได้ดังนี้

แผนภูมิ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดนี้สรุปได้จากคำอธิบายรายวิชาสงขลา 1 รหัสวิชา ส.31201 มีสภาพรายวิชาเป็นวิชาเพิ่มเติม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน 5 หน่วยกิต จากปัญหาขาดความร่วมมือ เจตคติที่ดีต่อจังหวัดสงขลาอันเป็นท้องถิ่นของตนเองมีน้อยและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เป็นที่มาที่ทำให้ต้องพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการทำงานร่วมกัน เจตคติที่ดี โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับโครงการงาน แล้วดำเนินงานตามขั้นตอนการทำโครงการโดยใช้กระบวนการรวมกลุ่ม

ร่วมมือ ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทำให้ทราบผลการวัดเจตคติที่มีต่อจังหวัดสงขลาเมื่อได้รับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ไปแล้ว

